

EU:N YRITYSVASTUULAINSÄÄDÄNNÖN OMNIBUS-UUDISTUS

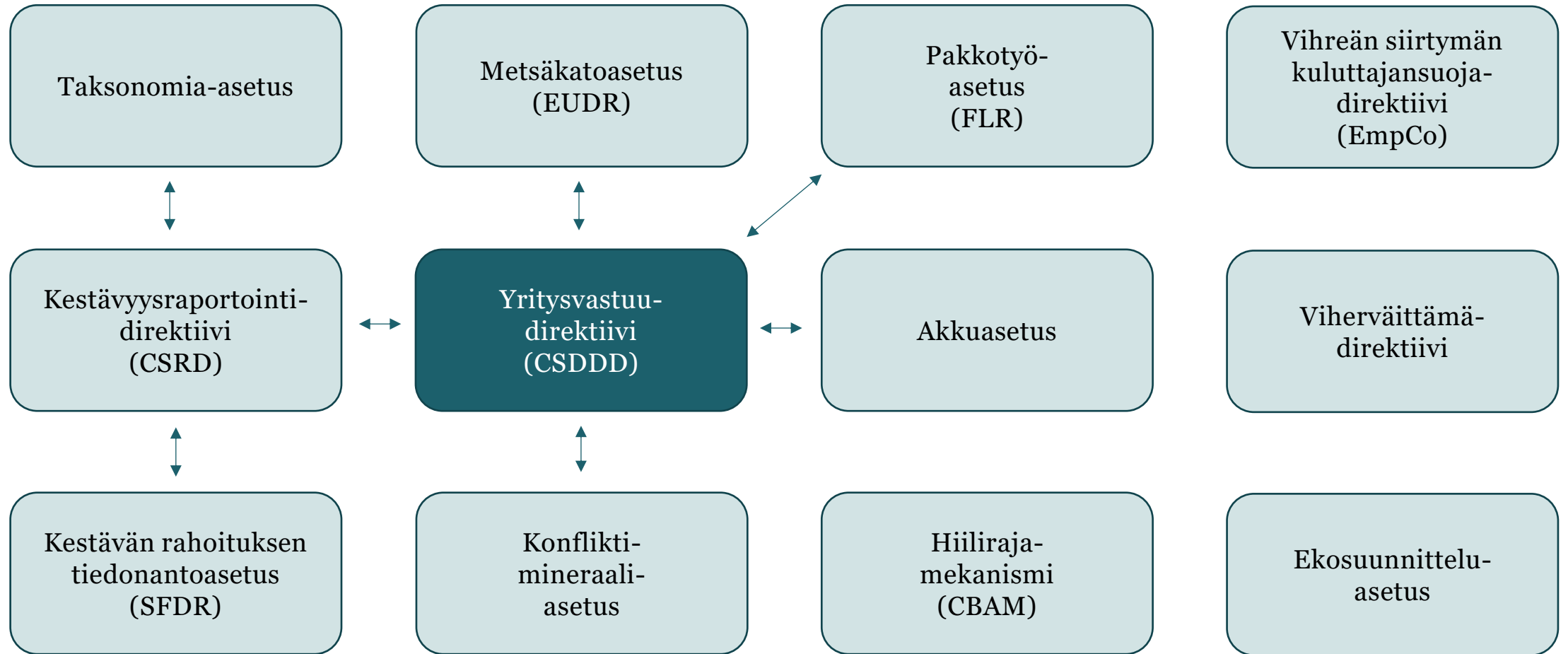

Ympäristösäätelyn keventäminen
– yksinkertaistamista vai alasajoa?
SYS ry

Anna Kuusniemi-Laine
Castrén & Snellman

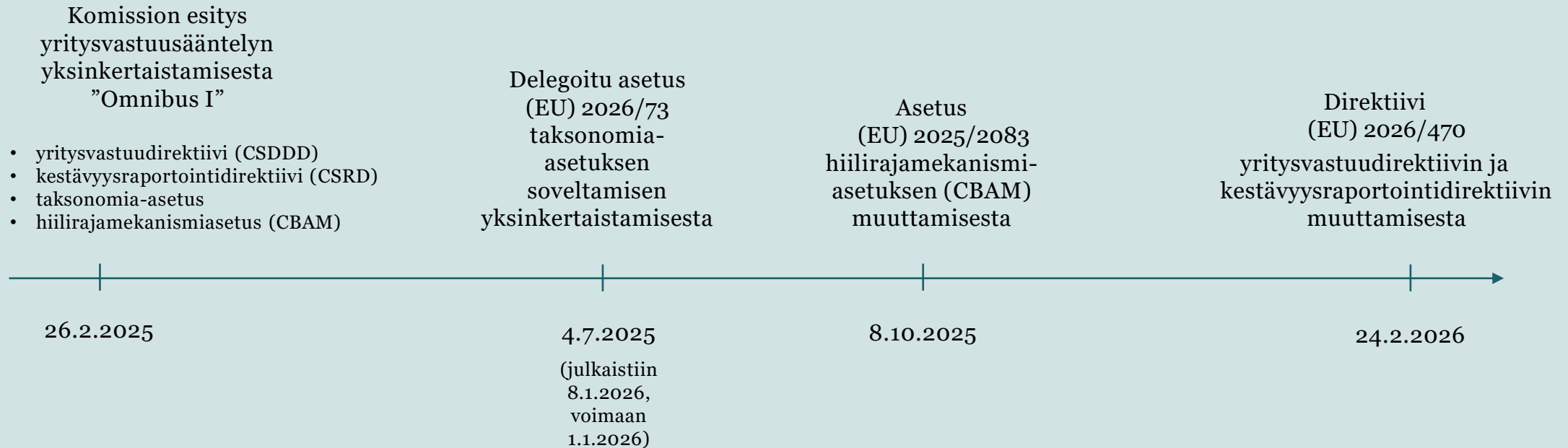
21.4.2026

GREEN DEAL SÄÄNTELYTSUNAMI, KESKEISTÄ SÄÄNTELYÄ

+ Pakkaus- ja pakkausjäteasetus PPWR, Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi EPBD ja paljon muuta

OMNIBUS I: YHDEN VUODEN AIKANA PALJON MUUTOKSIA

MUIDEN OMNIBUS-EHDOTUSTEN TILANNE (HUHTIKUU 2026)

Omnibus II

InvestEU-lainaohjelman uudistus
(annettu 26.2.2025,
muutosasetus voimaan 24.12.2025)

Omnibus III

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP)
yksinkertaistaminen
(annettu 14.5.2025,
muutosasetus voimaan 1.1.2026)

Omnibus IV

Säätelyhelpotuksia pienille keskisuurille yrityksille
(small mid-caps, SMC)
(annettu 21.5.2025)

Omnibus V

EU:n puolustusvalmiuspaketti
(annettu 17.6.2025)

Omnibus VI

Kemikaalialaa koskevan sääntelyn
yksinkertaistaminen
(annettu 8.7.2025)

Omnibus VII

”Digital Omnibus”
Muutoksia mm. EU:n tekoälynsäätelyyn sekä
tietosuoja-, data- ja kyberturvallisuussäätelyyn
(annettu 19.11.2025)

Omnibus VIII

”Ympäristö-Omnibus”
(annettu 10.12.2025)

Omnibus IX

Autoteollisuuspaketti
(annettu 16.12.2025)

Omnibus X

Elintarvike- ja rehulainsäädännön uudistaminen
(annettu 16.12.2025)

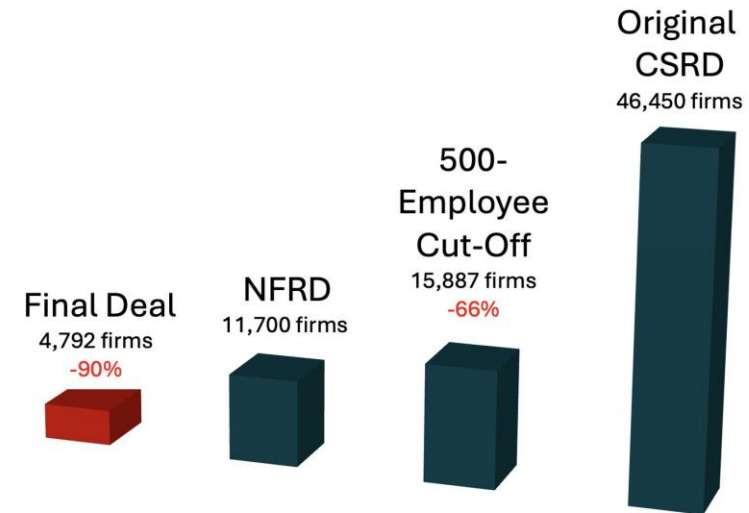
Vuonna 2026 tulossa ainakin kolme uutta omnibus-pakettia: energiatuotteita koskeva sääntely, verotus, kansalaiset (ks. [Komission työohjelma vuodeksi 2026](#))

KESTÄVYYSRAPORTOINTIDIREKTIIVIN OMNIBUS I -MUUTOKSET

- Kestävyysraportointidirektiiviä sovelletaan yritykseen,
 - jossa keskimäärin yli ~~250~~ **1 000** työntekijää ja
 - jonka nettoliikevaihto oli yli ~~50~~ **450** miljoonaa euroa tilikauden aikana.
 - Lisäksi soveltamisalaan kuuluvat EU:n ulkopuoliset yritykset, joilla yli **450** miljoonan euron liikevaihto EU:sta ja joilla on EU:ssa tytäryhtiö/sivuliike, jonka liikevaihto yli **200** miljoonaa.
- Soveltamisalan ulkopuolelle jää noin **90 prosenttia** soveltamisalaan alun perin kuuluneista yrityksistä (lähes 42 000 eurooppalaista yritystä)
 - Yli puolet NFRD:n soveltamisalaan kuuluneista yrityksistä jää CSR:n soveltamisalan ulkopuolelle!
- Suomessa rajat ylittäviä yrityksiä on arviolta alle 200, koko EU:ssa noin **4 800**

Final CSRD Scope – “No, There is No Balance”

Source: Rasche et al. (2025), assuming 30% subsidiaries report

KESKEISET OMNIBUS I -MUUTOKSET

TAKSONOMIA-ASETUS JA HIILIRAJAMEKANISMI

Taksonomia-asetus

- *Uusi 10 prosentin olennaisuusraja:*
Yritysten ei tarvitse tehdä taksonomiakelpoisuuden ja taksonomian mukaisuuden arviointia sellaisten taloudellisten toimintojen osalta, jotka eivät ole niiden liiketoiminnan kannalta taloudellisesti olennaisia
 - Finanssialan ulkopuolisissa yrityksissä tällaisia ovat toiminnot, joiden osuus on alle 10 % kokonaisliikevaihdosta, pääomamenoista (CapEx) tai toimintamenoista (OpEx)
 - Tällaisten yritysten ei myöskään tarvitse arvioida koko toimintamenojensa taksonomian mukaisuutta, jos ne arvioivat tämän olevan liiketoimintamallin kannalta epäolennaista
- Rahoitusalan yritykset, jotka eivät väitä, että niillä olisi taksonomia-asetuksessa tarkoitettuja ympäristön kannalta kestäviä taloudellisia toimintoja, voivat halutessaan jättää tiedot raportoimatta 31.12.2027 saakka
- Ilmoituslomakkeita yksinkertaistettiin merkittävästi

Hiilirajamekanismi (CBAM)

- *Pienet toimijat soveltamisalan ulkopuolelle (uusi alaraja 50 tonnia/vuosi)*
 - Jättää 90 % asetuksen piirissä olleista toimijoista soveltamisen ulkopuolelle, mutta kattaa silti 99 % CO₂-päästöistä
- Edellistä kalenterivuotta koskevien CBAM-ilmoitusten antamisen määräaika siirrettiin toukokuusta syyskuuhun
- Muita muutoksia mm. päästölaskentaan ja CBAM-todistusten takaisinostosääntöihin
- Tämän jälkeen, joulukuussa 2025, komissio esitti CBAM-asetuksen laajentamista ja vahvistamista: ulottaisi mm. soveltamisen uusiin tavaralajeihin vuonna 2028

YRITYSVASTUUDIREKTIIVIN KESKEISET VELVOITTEET

Riskiperusteinen huolellisuusvelvoite

- Ihmisoikeusvaikutukset
- Ympäristövaikutukset
- Oma toiminta
- Tytäryritysten toiminta
- Liikekumppaneiden kyseisen yrityksen toimintaketjuissa toteuttama toiminta
- Sanktiot, katto 3 % konserniliikevaihdosta
- **Ilmastonmuutoksen torjunta- ja sikeva siirtymäsuunnitelma**
- Vahingonkorvaus kansallisen sääntelyn mukaan
- Sidosryhmärajaus

Soveltamisala

Yritysvastuudirektiivi (CSDDD)		
	Alkuperäinen raja	Omnibusuudistuksen jälkeen
Liikevaihto (MEUR)	450	1 500
Työntekijämäärä	1 000	5 000

Lisäksi EU:n ulkopuoliset yritykset, joilla 1,5 miljardin liikevaihto EU:sta.

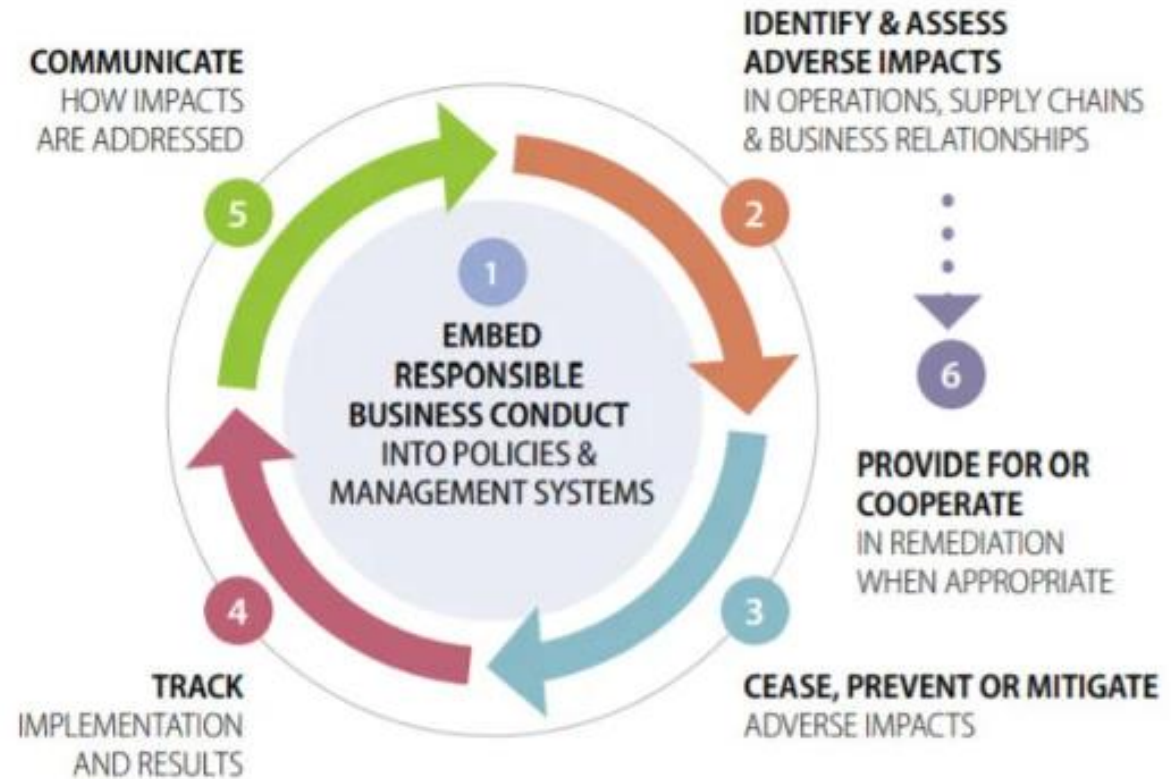
Siirtymäajat

Kansallinen implementointi 26.7.2028 mennessä
Soveltaminen 26.7.2029 alkaen

HUOLELLISUUSVELVOITE (DUE DILIGENCE)

- Taustalla ”soft law -instrumentit”:
 - YK: Yrityksiä ja ihmisoikeuksia ohjaavat periaatteet (UN Guiding Principles on Business and Human Rights), 2011
 - OECD: Asianmukaisen huolellisuuden ohjeet vastuulliseen liiketoimintaan (OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct), 2018

Kuva: OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct, s. 21

CSDDD: YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

- Direktiivin liite 1, osa I ihmisoikeussopimukset, osa II ympäristösopimukset
- Huolellisuusveloitteen piirissä haitalliset ympäristövaikutukset, jotka johtuvat jonkin tämän direktiivin liitteessä olevassa II osassa luetellun kiellon tai veloitteen rikkomisesta sekä haitalliset vaikutukset, jotka johtuvat jonkin tämän direktiivin liitteessä olevan I osan 15 ja 16 kohdassa luetellun kiellon rikkomisesta, ottaen huomioon kansallisen lainsäädännön, joka liittyy liitteessä lueteltuja välineitä koskeviin säännöksiin. *Näitä kieltoja ja veloituksia olisi tulkittava ja sovellettava kansainvälisen oikeuden ja SEUT 191 artiklassa vahvistettujen unionin ympäristölainsäädännön yleisten periaatteiden mukaisesti.*
- *Kielto aiheuttaa mitattavissa olevaa ympäristön pilaantumista, kuten haitallista maaperän muutosta, veden tai ilman pilaantumista, haitallisia päästöjä, liiallista vedenkulutusta tai maaperän huonontumista, taikka mitä tahansa muita luonnonvaroihin kohdistuvia vaikutuksia, kuten metsäkatoa, jotka merkittävästi vahingoittavat elintarvikkeiden säilymisen ja tuotannon luonnollista perustaa, estävät ihmistä saamasta turvallista ja puhdasta juomavettä, vaikeuttavat sanitaation saavutettavuutta tai tuhoavat sen, vahingoittavat ihmisen terveyttä, turvallisuutta tai laillisesti saadun omaisuuden tai maan tavanomaista käyttöä taikka vahingoittavat merkittävästi ekosysteemipalveluita, joiden kautta ekosysteemi vaikuttaa suoraan tai välillisesti ihmisten hyvinvointiin.*
- Jotta voidaan arvioida, onko ekosysteemipalveluja vahingoitettu merkittävästi, olisi tapauksen mukaan otettava huomioon seuraavat seikat: vahingoitetun ympäristön peruskunto; onko kyseessä pitkän, keskipitkän vai lyhyen aikavälin vahinko; vahingon laajuus; ja vahingon peruutettavuus. Tämän direktiivin mukaisilla huolellisuusveloitetta koskevilla vaatimuksilla olisi näin ollen *edistettävä biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä ja ennallistamista* sekä ympäristön, erityisesti ilman, veden ja maaperän, tilan parantamista, jotta muun muassa suojeltaisiin ihmisoikeuksia paremmin.

ICJ:N ILMASTOLAUSUNTO OHJAA TULKINTAA JATKOSSA

Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) ilmastolausunto 23.7.2025

- YK:n pyynnöstä annettu neuvoa-antava lausunto
- Valtioilla oikeudellinen velvollisuus suojella ilmastojärjestelmää
- Ilmastonmuutosta tulee torjua 1,5 asteen tavoitteen mukaisesti
- Ohje tuomioistuimille riippumatta siitä, mitkä ovat riidan osapuolet

Mitä tarkoittaa yrityksille?

- Sisältää valtioille velvoitteen yksityisten toimijoiden päästöjen sääntelyyn
- Johtanee lisääntyvään sääntelyyn
- Välillisiä vaikutuksia - tulkintavaikutus

DUE DILIGENCE -VELVOITE JA ILMASTOTOIMET

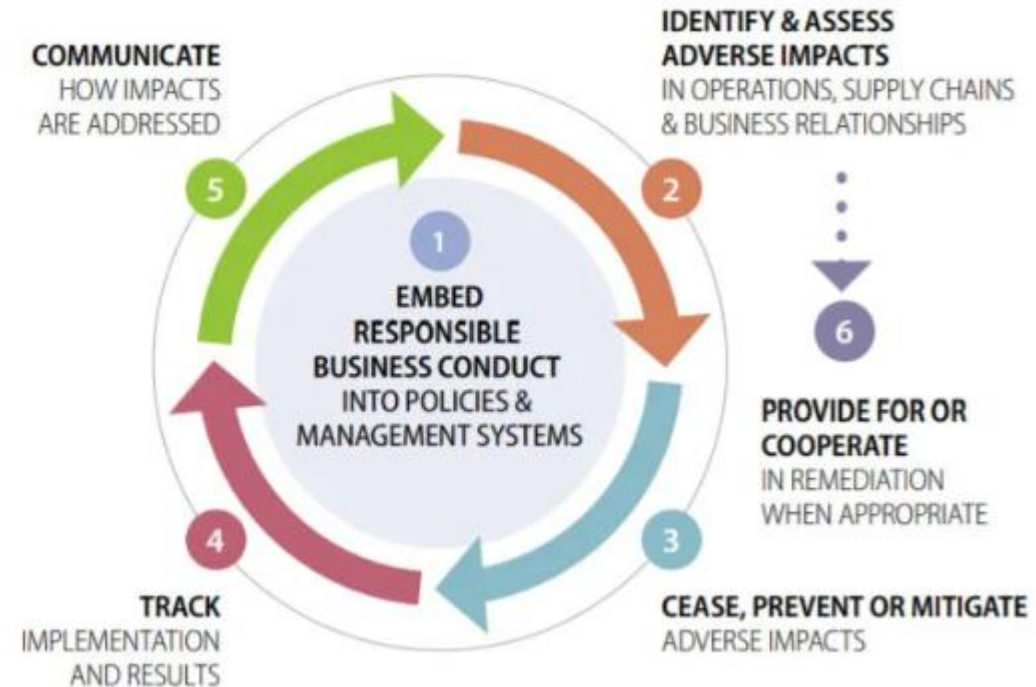
International Court: Environmental protection is a precondition for the enjoyment of human rights

Ilmastonmuutoksen torjunta ja siirtymäsuunnitelma osaksi ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevaa due diligence -työtä

393. Based on all of the above, the Court is of the view that a clean, healthy and sustainable environment is a precondition for the enjoyment of many human rights, such as the right to life, the right to health and the right to an adequate standard of living, including access to water, food and housing. The right to a clean, healthy and sustainable environment results from the interdependence between human rights and the protection of the environment. Consequently, in so far as States parties to human rights treaties are required to guarantee the effective enjoyment of such rights, it is difficult to see how these obligations can be fulfilled without at the same time ensuring the protection of the right to a clean, healthy and sustainable environment as a human right. The human right to a clean, healthy and sustainable environment is therefore inherent in the enjoyment of other human rights.

The Court thus concludes that, under international law, the human right to a clean, healthy and sustainable environment is essential for the enjoyment of other human rights

Yrityksen
ilmastotoimet ja
siirtymäsuunnitelma

YKSINKERTAISTAMISTA VAI ALASAJOA? HAVAINTOJA VAIKUTUKSISTA

- CSRD:n rajaus vei monessa yrityksessä resurssit ja fokuksen vastuullisuustyöltä
- CSDDD:n soveltamisalan rajaus radikaali, mutta...
 - Suuri osa yrityksistä on soveltamisala piirissä olevan yrityksen arvoketjussa
 - Suuri osa yrityksistä on sitoutunut omassa Code of Conduct -sitoumuksessaan huolellisuusvelvoitteen noudattamiseen
 - Sopimusriski, joka toistaiseksi realisoituu harvoin
 - Osa yrityksistä antanut markkinoinnissaan sitoumuksia, joita tulee noudattaa. Greenwashing –riskit kasvavat.
- Yrityksen maturiteetti yritysvastuuasioissa luo jakolinjoja
 - Edelläkävijät jatkavat työtä
 - Yritysvastuu = licence to operate
 - Ilmastokriisin kasvavat riskit yrityksille tunnistetaan
 - Jarruttelijoiden vaikeaa päästä vauhtiin
 - Omnibus-uudistus viestinnällisesti hankala keskellä geopoliittista myllerrystä ja vaikeaa taloustilannetta
 - Kilpailukykyyn liittyvä argumentti voi olla todellinen tai sumuverho
 - CSDDD:n soveltaminen vasta 2029 alkaen – yritysvastuu ei saa tarvitsemaansa huomiota

Kiitos

www.castren.fi

